

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

**Б.ОСМОНОВ АТЫНДАГЫ ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИ**

ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

ЖАМУнун Окумуштуулар
Кенешинде талкууланды. №1
протокол 1-сентябрь 2023-ж.

БЕКИТЕМ
ЖАМУнун ректору, профессор
Усенов К.Ж.
« » 2023-ж.

**ЖОГОРКУ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН НЕГИЗГИ
БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ**

багыты:

550300 Филологиялык билим берүү

даярдоо профили:

кыргыз тили жана адабияты

Квалификациялык даражасы:

бакалавр

окутуу формасы:

күндүзгү

Жалал-Абад - 2023

Негизги билим берүү программасы (НББП) Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан иштелип чыккан жогорку кесиптик билим берүүнүн 550300 филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик билим берүү стандартынын талабына ылайык түзүлдү.

НББП кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын 2023-жылдын “29.08” жыйынында каралды жана №1 протокол менен бекитилди.

Иштеп чыккандар:

Кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын башчысы: Кадырова А.

Филология факультетинин деканы:

Асылбекова Ч.А.

Кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын улук окутуучусу: Кочорова Г.О.

Иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрү:

Жалал-Абад шаарындагы Н.Закиров атындагы №2 орто мектептин директору
Мараимова Н.М.

Жалал-Абад областынын Сузак районундагы №85 “Ынтымак” жалпы орто билим берүү мектеп-мекемесинин директору, кыргыз тили жана адабияты мугалими Боржуева К.А.

НББПнын эксперттери:

БАЭМУнун табигый-гуманитардык дисциплиналар кафедрасынын доценти, ф.и.к.
 Турдубасова А.М.

К.Ш. Токтомаматов атындагы ЭАУнун доценти, ф.и.к. Алтаева Д.И.

Бүтүрүүчүлөр:

Эгемберди Уметов атындагы педагогикалык факультетинин деканы, доцент, п.и.к.
 Ураимов К.М.

Медициналык факультетинин гуманитардык дисциплиналар кафедрасынын улуу окутуучусу Ашимбаева Г.С.

МАЗМУНУ

1. Жалпы жобо	4
1.1. Негизги билим берүү программасы (аныктама).....	4
1.2. НББПны иштеп чыгуунун нормативдик документтери	4-5
1.3. Терминдер, аныктамалар, белгилер, кыскартуулар.....	5-6
 2. НББПнын колдонулуу чөйрөсү	6
3. ЖКББ НББПнын жалпы мүнөздөмөсү	6
3.1. Бакалаврды даярдоодо НББПнын максаты (миссиясы)	6
3.2. Окутуудан күтүлүүчү натыйжалар	8-9
3.3. НББПны өздөштүрүүнүн нормативдик мөөнөтү	9
3.4. НББПны өздөштүрүүнүн жалпы көлөмү.....	9
3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн НББПдагы кесиптик ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү	9
3.6. НББПны өздөштүрүүнүн натыйжасында бүтүрүүчүдө калыптандырылуучу компетенциялар.....	11-13
4. НББПны ишке киргизүүнүн шарттарына коюлган талаптар	13
4.1. НББПны ишке ашырууда ЖАМУнун укуктарына жана милдеттерине коюлган жалпы талаптар	13
4.2. НББПны ишке ашырууда студенттин укуктарына жана милдеттерине коюлган жалпы талаптар	13-14
4.3. НББПнын структурасына коюлган талаптар	14
4.4. Окуу процессинин кадрлар менен камсыздалышы	14-15
4.5. Окуу процессинин окуу-усулдук жана маалыматтык жактан камсыздалышы	15
4.6. Бакалаврды даярдоодо НББПнын структурасына коюлган талаптар.....	16
4.7. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо.....	16-17
4.8. Практика өткөрүүнүн шарттарына коюлган талаптар	17
4.9. Билим берүү технологияларын изилдөө боюнча сунуштар	17-19
5. НББПны ишке киргизүүдө билим берүү процессинин мазмунун жана уюштурулушун жөнгө салуучу документтер	19
6. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптар	20
6.1. Жалпы талаптар.....	20
6.2. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын түрлөрү.....	20
6.3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүүнүн тартиби.....	20
6.4. Жыйынтыктоочу мамлекеттик сынактарга коюлган талаптар	20
7. Тиркемелер.	22

Жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасы

Багыты: **550300 Филологиялык билим берүү**

Профили: **кыргыз тили жана адабияты**

Квалификациялык даражасы: **бакалавр**

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. Негизги билим берүү программасы (аныктама)

ЖАМУда **550300 Филологиялык билим берүү** багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврды даярдоо боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасы билим берүү чөйрөсүндө аймактын эмгек рыногунун талаптарын эске алуу менен, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамдарына жана башка нормативдик укуктук актыларына ылайык Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде даярдоонун аталган багыты боюнча иштелип чыгып, бекитилген окуу-усулдук документтерди өзүнө камтыйт.

Аталган негизги билим берүү программасы максатын, күтүлүүчү натыйжаларды, билим берүү процессинин мазмунун, шартын жана колдонуунун технологияларын, аталган багыт боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын болоону жөнгө салат жана өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт: а) окуу планы; б) жумушчу окуу планы; в) НББПдагы компетенциялар картасын; г) окуу планындагы базалык дисциплиналардын программаларынын аннотацияларын; д) окуу планындагы ЖОЖдук компоненттердеги дисциплиналардын жана элективдик курстардын программаларынын аннотацияларын; е) педагогикалык практикалардын программаларынын аннотациясын; ж) бүтүрүүчү мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптарды.

НББПны иштеп чыгууга негиз болгон нормативдик документтер

Бакалаврдын НББП иштеп чыгуунун нормативдик базасы төмөнкүлөрдөн турат:

- Кыргыз Республикасынын 2003-жылдын 30-апрелиндеги №92 «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамы (КР мыйзамдарынын редакциясында 28-дек. 2006-ж. №225, 31-июль 2007-ж. №111, №115; 20-январь 2009-ж. №10, 17-июнь 2009-ж. №185, 15-январь 2010-ж. №2, 13-июнь 2011-ж. №42, 8-август 2011-ж., №150, 29-дек., 2011-ж. №255, 23-август 2011-ж. №496, 29-май 2012-ж. №347, 30-июль 2013-ж. №176).
- КР Өкмөтүнүн 3-февраль 2004-ж. №53 токтому менен бекитилген КРда жогорку кесиптик билим берүүчү билим берүү уюмдары жөнүндөгү Жобосу;
- 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты, академиялык даражасы: бакалавр;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү тармагы боюнча нормативдик укуктук актылары;
- ЖАМУнун Уставы;
- ЖАМУнун «Окуу процессин окутуунун кредиттик технологияларынын (ECTS) негизинде уюштуруу жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Дисциплиналардын жумушчу программаларынын жана силлабустарынын мазмуну жана түзүлүшү жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Окуу-усулдук комплекс (УМК) жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Педагогикалык практиканы өткөрүү жөнүндөгү» Жобосу;

- ЖАМУнун “Бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик аттестациясы жөнүндөгү” Жобосу;
- ЖАМУнун “Билим берүүнүн сапатына мониторинг жүргүзүү жөнүндөгү” Жобосу;
- ЖАМУнун “Студенттерди учурдагы текшерүү жана аралыктагы аттестациясы жөнүндөгү” Жобосу.

1.2. ТЕРМИНДЕР, АНЫКТАМАЛАР, БЕЛГИЛЕР, КЫСКАРТУУЛАР

Жогорку кесиптик билим берүүнүн бул негизги билим берүү программасында Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамына жана жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсү үчүн Кыргыз Республикасы тарабынан кабыл алынган эл аралык документтерге ылайык төмөнкүдөй терминдер жана аныктамалар колдонулат:

негизги билим берүү программасы – максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, мазмунду жана даярдоонун тиешелүү багыттары боюнча билим берүү процессин ишке ашырууну иреттөөчү окуу-усулдук документтердин жыйындысы;

даярдоонун багыты – фундаменталдык даярдоонун жалпылыгынын негизинде интеграциялануучу түрдүү профилдеги жогорку кесиптик билимдүү кадрларды (бакалавр, магистр жана адистер) даярдоо үчүн билим берүү программаларынын жыйындысы;

модуль – окутуунун, тарбиялоонун көрсөтүлгөн максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу дисциплинасынын бир бөлүгү;

профиль – негизги билим берүү программасынын белгилүү бир түргө багытталуусу жана (же) кесиптик ишмердиктин объектиси.

компетенция – белгилүү бир чөйрөдө эффективдүү, жемиштүү иштөөсү үчүн зарыл болгон окуучунун (студенттин) билим алуу даярдыгына алдын ала коюлган коомдук талап (норма);

бакалавр – магистратурага кирүүгө жана кесиптик ишти жүзөгө ашырууга укук берген жогорку кесиптик билимдин квалификация деңгээли;

магистр – аспирантурага жана (же) негизги докторантурага (PhD / профиль боюнча) окууга кабыл алуу жана кесиптик ишти жүзөгө ашырууга укук берген жогорку кесиптик билимдин квалификация деңгээли;

чегерим бирдик (кредит) – негизги кесиптик билим берүү программасынын сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү;

окутуунун натыйжалары – негизги билим берүү программасы / модулу боюнча окуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар;

жалпы илимий компетенциялар – кесиптик ишмердиктин бардык (же көпчүлүк) түрлөрү үчүн жалпы деп саналган мүнөздөмөлөр: окууга, анализге, синтезге жөндөм ж.б.;

инструменталдык компетенциялар төмөнкү нерселерди камтыйт – когнитивдик жөндөмдөр, түшүнүү жана идеялар менен ой жүгүртүүлөрдү колдонуу жөндөмү; методологиялык жөндөмдөр, айдана-чөйрөнү түшүнүү жана башкаруу, убакытты уюштура билүү, окутуу стратегияларын тизмектөө, чечимдерди кабыл алуу жана көйгөйлөрдү чечүү жөндөмдөрү; технологиялык билгичтиктер, техниканы колдонуу менен байланышкан билгичтиктер, компьютердик билимдер жана маалыматтык башкаруу жөндөмдөрү; лингвистикалык билгичтиктер, коммуникативдик компетенциялар;

коомдук-личносттук жана жалпы маданий компетенциялар – сын ой жүгүртүү жана өзүн-өзү сындай билүү жөндөмү, сезимдерди билдирүү жана мамиле түзүү билгичтиктери менен байланышкан жеке жөндөмдөр, ошондой эле коомдук өз ара аракеттешүү жана кызматташуу процесстери, топтордо иштөө, коомдук жана этикалык милдеттемелерди алуу билгичтиктери менен байланышкан коомдук билимдер;

кесиптик стандарт – кесиптик ишмердиктин белгилүү бир түрүнүн чегинде анын мазмунуна жана сапатына карата талаптарды аныктаган жана кызматкердин ал ишмердик түрүнүн кандай экендигине карабай каалаган уюмда өзүнүн штаттык ордун укуктук жактан ээлөөгө татыктуу болууга милдеттүү болгон сапаттык деңгээлди сүрөттөй турган негизги документ.

1.2.2. Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөндөгү кыскартуулар колдонулат:

МББС - мамлекеттик билим берүү стандарты
ЖКББ - жогорку кесиптик билим берүү
НББП - негизги билим берүү программасы
ОМБ - окуу-методикалык бирикме
НББП ОСЦ - негизги билим берүү программасынын окуу сабактарынын цикли
КЧКЕС - Кредиттерди чогултуунун жана которуунун европалык системасы
ЖК - жалпы компетенциялар (инструменталдык, системалуу, межличносттук)
КК - кесиптик компетенциялар
КЛЖМК - коомдук-личносттук жана жалпы маданий компетенциялар.

Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун миссиясы

Глобалдуу атаандаштыкка жөндөмдүү, жогорку илимий жана кесиптик потенциалга ээ болгон, республиканын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө теориялык жана практикалык салымын кошуучу кесипкөй адистерди даярдоо

2. НББПнын КОЛДОНУУ ТАРМАГЫ

2.1. НББПны колдонуучулар: ЖАМУнун жетекчилиги, профессордук-окутуучулук курам жана студенттер, жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндө билим сапатын көзөмөлдөөчү жана аккредитациялоону ишке ашыруучу структуралык бөлүмдөр, кесиптик билим берүү чөйрөсүнө тиешелүү иш берүүчүлөр, бүтүрүүчүлөр.

2.2. Жогорку кесиптик билим берүүнүн базасында бакалаврдын НББПсын өздөштүрүүгө зарыл болгон даярдоо деңгээлине коюлган талаптар

2.3.1. Бакалавр академиялык даражасы боюнча жогорку кесиптик билим алууга талапкердин билим деңгээли.

2.3.2. Талапкерде болуу керек:

- мамлекеттик үлгүдөгү жалпы орто же орто кесиптик (же жогорку кесиптик) билими жөнүндөгү документи;
- жеткиликтүү баллы менен ЖРТдан өтүү сертификаты;
- коммуникативдик чөйрөгө, болокторгу педагогикалык ишмердүүлүгүнө ден соолугунун жарамдуулугу жөнүндөгү медициналык документи;
- педагогикалык ишмердүүлүккө кызыгуусу жана бул кесипке жөндөмдүүлүгүнүн болушу.

3. ДАЯРДООНУН БАГЫТТАРЫНЫН ЖАЛПЫ МҮНӨЗДӨМӨСҮ

3.1. Бакалаврды даярдоодо НББПнын максаты (миссиясы)

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча ЖКББ НББП студенттерде аталган багыт боюнча мамлекеттик стандарттын талаптарына ылайык келген жана студенттерде максатка умтулгандык, уюштуруучулук, жоопкерчилик, атуулдук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук сыяктуу жалпы маданиятын өнүктүрүүчү, үзгүлтүксүз билим алуу чөйрөсүндө кесиби боюнча өзүн жана өз билимин өстүрүүгө багытталган универсалдык (жалпы илимий, инструменталдык, социалдык-инсандык жана жалпы маданий) жана кесиптик компетенцияларды калыптандырууну максат кылат.

НББПнын милдеттери:

- илимдин, университеттик билимдердин мыкты салттарын сактоо, алдыңкы университеттер жана дүйнөдөгү илимий мекемелер менен тыгыз кызматташуу аркылуу өлкөнүн жана коомдун жогорку билимдүү квалификациялуу илимий-педагогикалык кадрларга болгон талабын канааттандыруу;
- Филологиялык билим берүү тармагындагы кесиптик милдеттерди чечүүгө, Кыргызстандын билим берүү, илим жана экономикасын өнүктүрүүгө жана атаандаштыкка жөндөмдүү, универсалдык, кесиптик жана эмгек рыногундагы туруктуулукка жана